

ABORTU PREVENCIJA

Kr zes gr ņniec bas centra vad t ja **Jud te Briede – Jurevi a**, 2012

KRĪZES GRŪTNIECĪBAS CENTRA (KGC) STATUSS

- ✘ Nevalstiska organizācija / biedrība.
- ✘ Sabiedriskā labuma organizācija.
- ✘ Sociālo pakalpojumu sniedzējs (reģistrs).
- ✘ Īme un interešu pārstāvība organizācija.
- ✘ Asociācijas “Īmene” un citu asociāciju biedrs.

KGC DARBĪBA

- ✘ Pirms aborta konsultācija (neplānotā grūtniecība, krāpniecība)
- ✘ Pēc aborta konsultācija / psihoemocionālā palīdzība (pēc aborta, spontānā aborta)
- ✘ Palīdzība pēc pēdējās bērnības un gadījumos, kad piedzimis miris bērns
- ✘ Sociālā palīdzība (nodrošināšana, organizācija)
- ✘ Jauniešu programma

KGC VĒRTĪBAS

- ✘ Cieņa pret cilvēka dzīvību
- ✘ Cieņa pret cilvēku, tās pieņemšana bez nosacījumiem
- ✘ Cieņa pret cilvēka izvēli
- ✘ Attiecības starp cilvēkiem kā vērtība
- ✘ Īmēne un bērni kā vērtība

KGC MĒRKIS

- ✘ Sniegt palīdzību krīzēs nonākušiem cilvēkiem grūtniecības, pēc aborta un bērna zaudējuma gadījumā.
- ✘ Izglītot sabiedrību, strādāt, lai aborts netiktu uzskatīts par imenes plīnošanas veidu.
- ✘ Veikt preventīvus pasākumus, lai mazinātu abortu skaitu attiecībā pret dzimušo bērnu skaitu.

KGC SADARBĪBAS ORGANIZĀCIJAS

- ✘ Labklājības ministrija
- ✘ Veselības ministrija (piem. Mātes un bērna veselības padome)
- ✘ Izglītības ministrija
- ✘ Rīgas dome – Labklājības departaments, Veselības pārvalde, Sociālais dienests
- ✘ Citas pašvaldības
- ✘ Skolas (skolotāji, sociālie pedagogi, pedagogi, psihologi)
- ✘ Sabiedriskās organizācijas
- ✘ Medicīniskās iestādes, ginekologu ārstu prakses, vecmātes
- ✘ u.c. organizācijas

KGC SADARBĪBAS ORGANIZĀCIJAS

Rīgas dome – Labklājības departaments (LD), Veselības
pārvalde (VP), Sociālais dienests (SD):

- ✘ LD un VP atbalsta skolu programmu;
- ✘ LD kopš 2008. gada un SD 2011.gada pārāk KGC konsultatīvus pakalpojumus;
- ✘ VP sadarbojas veselības veicināšanas jomā;
- ✘ VP pārāk pakalpojumu bērnu un jauniešu veselības mērķu programmas saturā “Lielo puīšu un lielo meiteņu sarunas” izveidei (valsts – ieviešanai skolās ar Veselības un Izglītības ministriju atbalstu);
- ✘ u.c.sadarbība.

KGC DARBĪBAS REZULTĀTS KOPŠ 2006.GADA

(VID JAIS R D T JS PAR GADU)

- ✘ **135** kl. tēnes konsultāciju klienti:
t.sk. **75** nepilnnotas grūtniecības un krīzes
grūtniecības situācijās (kopā par 6 gadu periodu
ap **450** nepārtrauktu grūtniecību)
- ✘ **40** pēdējā aborta konsultāciju klienti (kopā ap **240**)
- ✘ **20** klienti saņem cita veida palīdzību (bērnu un
grūtniecības aprūbi, zāda aprūši, psiholoģiju, info
par sociālo palīdzību, mājokļa jautājumi u.c.)

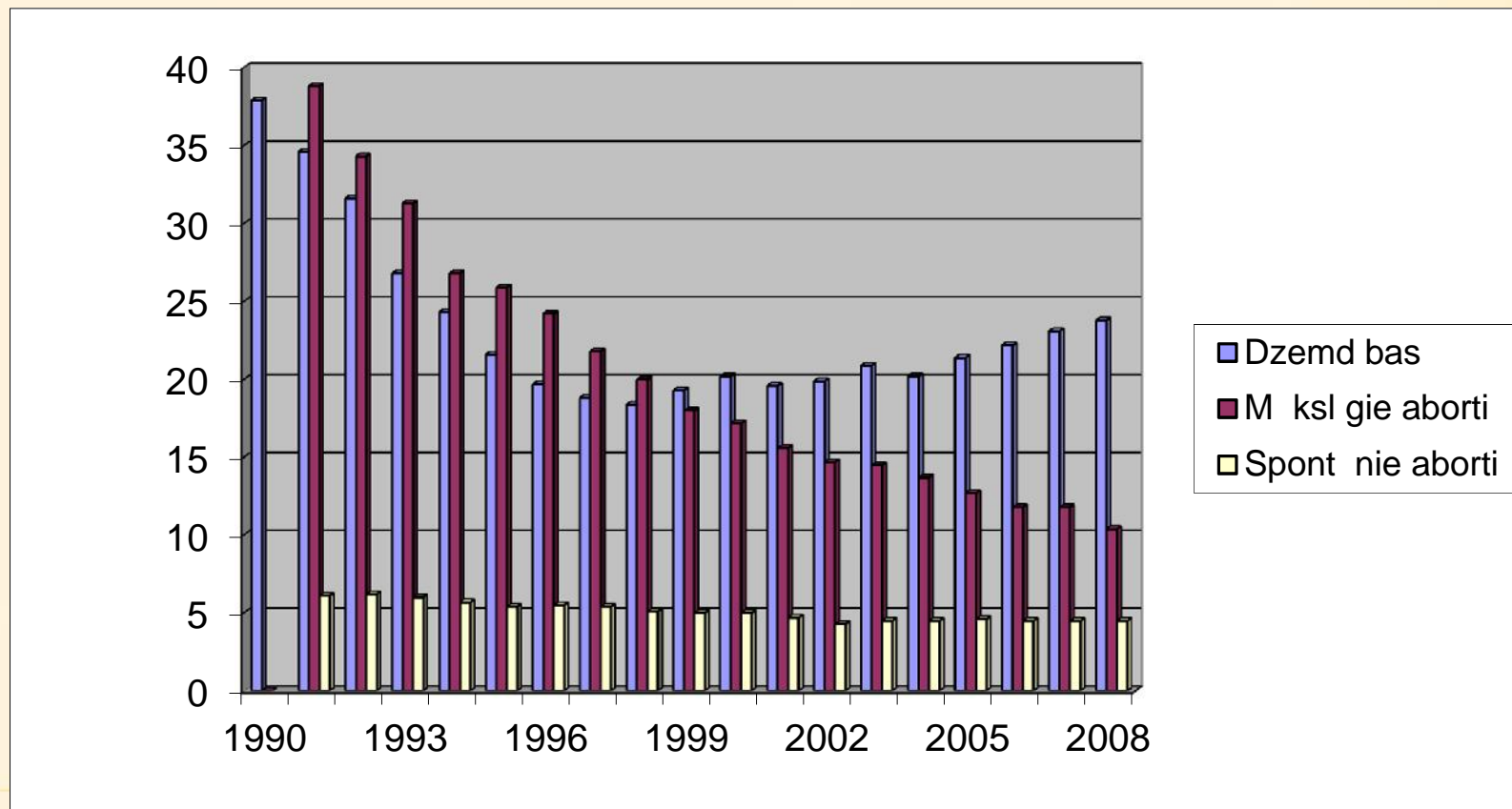
KGC DARBĪBAS REZULTĀTS KOPŠ 2006.GADA

(VID JAIS R D T JS PAR GADU)

- ✘ **146** telefona konsultāciju klienti:
t.sk. **97** nepilnnotas grūtniecības un krāsošanas grūtniecības situācijās (kopā par 6 gadu periodu ap **582 klientiem**)
- ✘ **49** klienti saņem cita veida konsultācijas (sociālās palīdzības jautājumi, medicīniskie jautājumi, bērniņa iemāšana, kontrācija, grūtniecības gaita, bērniņa attīstība u.c.)

ABORTU STATISTIKA

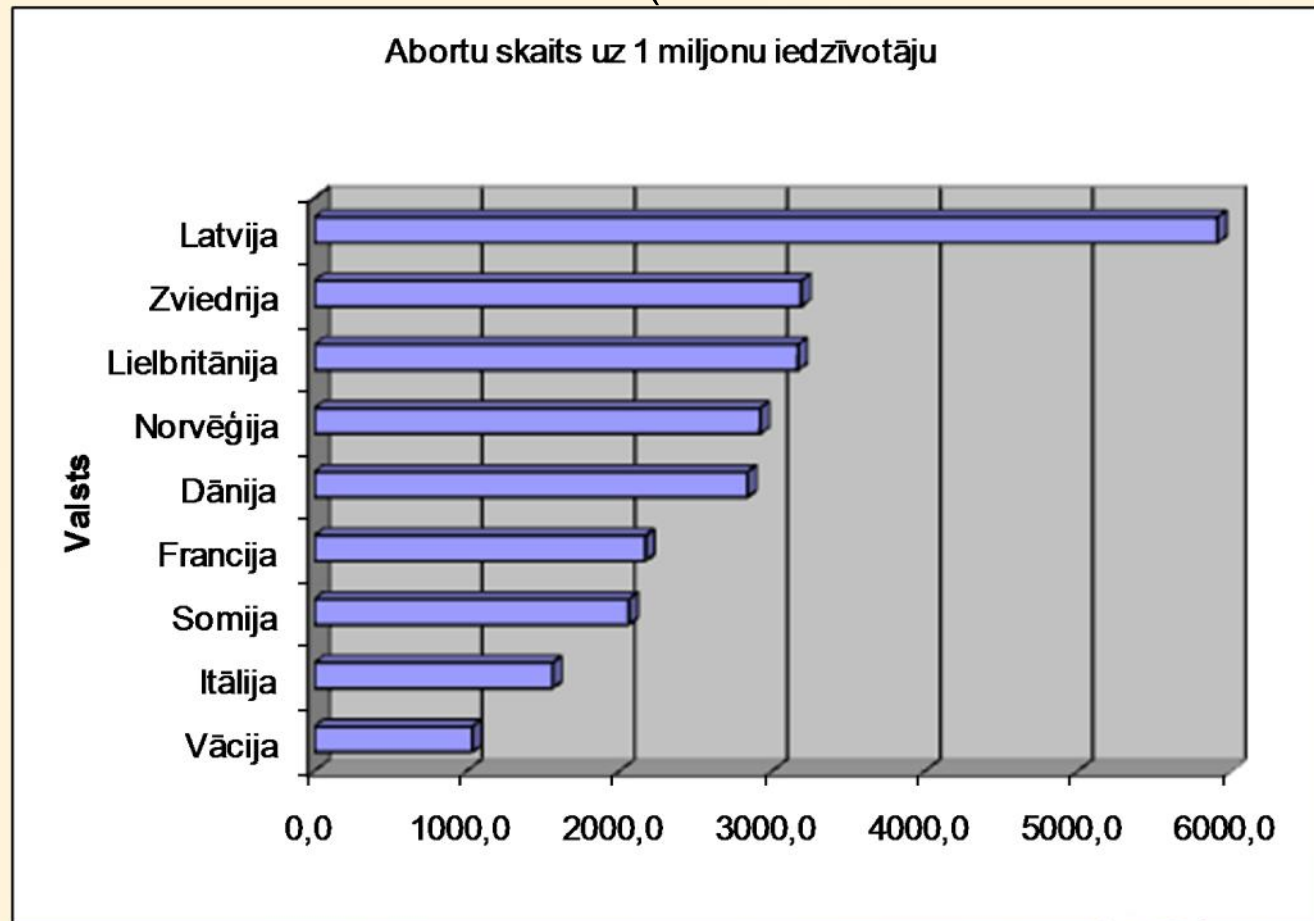
* Statistikas P rvaldes dati uz 03.09.09

ABORTU STATISTIKA

EIROPA 2005-2010 GADS

(VID JAIS R D T JS PA GADIEM)

ABORTU STATISTIKA – LATVIJA

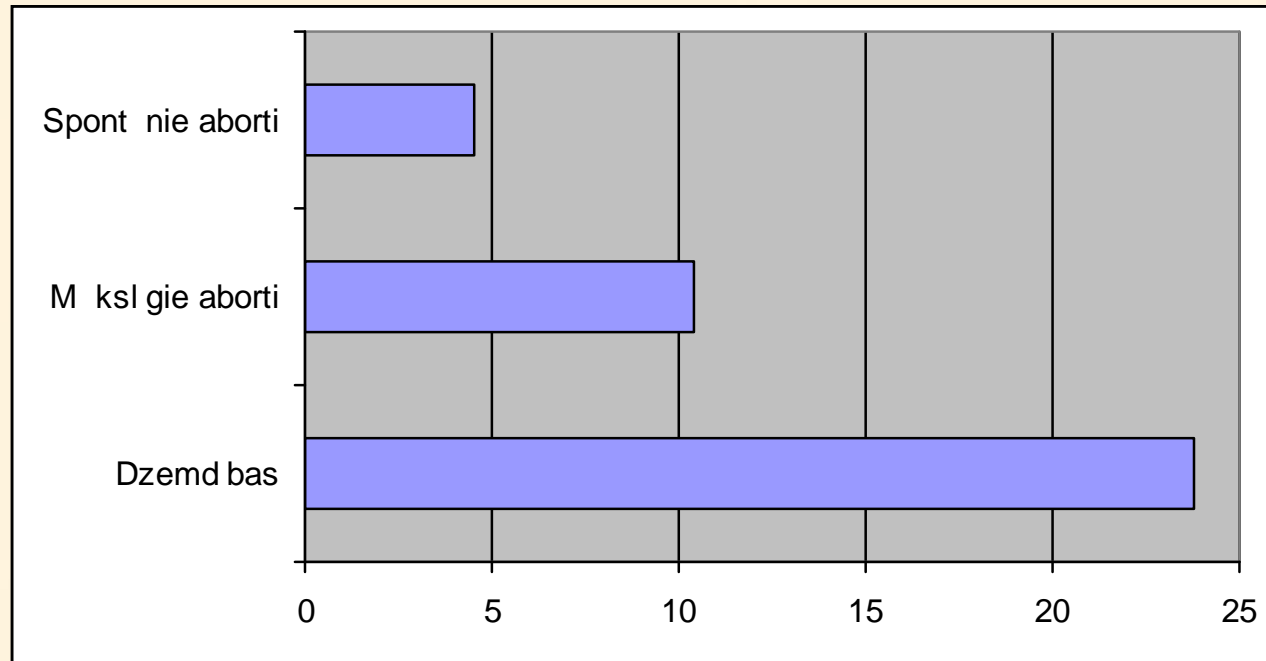
M ksl go abortu skaits no 1991. l dz 2011. gadam ir samazin jies no 38.8 t kstošiem uz 10.5 t kstošiem.

Spont no abortu skaits no 1991. l dz 2011. gadam ir samazin jies no 6,1 t kstoša uz 4,5 t kstošiem.

Dzemd bu skaits samazin jies no 34,6 t kstošiem uz 18,5 t kstošiem.

Bet ko tas paties b
noz m ?

ABORTU STATISTIKA

2008 - 2011.gad vidji:

Uz 2,38 dzimušiem bērniem ir

1,4 medicīniskie aborti

0,45 spontānie aborti

GALVENIE ABORTU IEMESLI

- ✘ Atbalsta trūkums no tuvinieku un draugu puses
- ✘ Pilnas informācijas trūkums, tai skaitā par:
 - Bērņa attīstību grūtniecības laikā (“Ja man kāds būtu pateicis...”)
 - Iespējamos risinājumus grūtniecības problēmām citos veidos (pārrunāt alternatīvas)
 - Palīdzības pieejamību un esamību
- ✘ Finanšu un materiālo problēmas

ABORTU IETEKME

Fizisk : skar vid j 2-7% no pacientiem, atkar b no probl mu veida:

- ✘ legur a infekcijas;
- ✘ Asi ošana, nepiln gi izt r ta dzemde;
- ✘ Dzemdes, dzemdes kakli a un iekš jo org nu boj jumi;
- ✘ Neaugl ba, kas radusies infekcijas vai boj juma rezult t ;
- ✘ Dzemdes v jums sakar ar boj jumu (1:500);
- ✘ rpusdzemdes gr tniec ba.

(Inform cija no Latvijas un rvalstu medic nas literat ras avotiem)

ABORTU IETEKME

Emocion : skar l dz 90% no pacientiem, atkar b no probl mu veida.

Emocion lo/psiholo isko probl mu l menis un ilgums ir atkar gs no sekojošiem faktoriem:

- ✘ Vai aborts ir veikts p c savas gribas vai r ju apst k u rezult t
- ✘ Iepriekš jais emocion lais st voklis
- ✘ Medic nisko seku esam ba
- ✘ Atbalsta strukt ra

(Inform cija no Latvijas un r valstu medic nas literat ras avotiem)

ABORTU IETEKME

Pēc Aborta Sindroms (PAS), simptomi: Psiholoģiskās problēmas

- ✘ Depresija,
- ✘ Bezcerības sajūta un apātija,
- ✘ Zaudējuma sajūta, nesaprotot kāpēc,
- ✘ Raudšana bez redzama iemesla,
- ✘ Nespēja pieņemt lēmumus,
- ✘ Miega traucējumi,
- ✘ Murgi,
- ✘ Atmiņas uzplaisnājumi – atmiņas par abortu, kuras izraisa kaut kas redzams, smaržas vai skaņas,
- ✘ Nepareizas dusmas,
- ✘ Sevis sodšana,
- ✘ Pašvērtības zaudējums vai samazināšanās,
- ✘ Spējas domāt un jūtāt nozīmīgos datumos,
- ✘ Vainas sajūta par dzīvībām bērnēm.

(Informācija no Latvijas un ārvalstu medicīniskās literatūras avotiem)

TIESISKAIS REGULĒJUMS

Grūtniecības likums :

3.pants. (1) Veselība ir fiziska, garīga un sociāla labklājība, valsts un tautas pastāvīgas un izdzīvošanas dabiskais pamats.

40.pants. **Grūtniecības likums ir atbildīgs par nedzimušas dzīvības saglabāšanu,** un viņa pienākums ir mēģināt atrunāt pacientu no grūtniecības pārtraukšanas, ja grūtniecība nav pretrunā ar sievietes veselības stāvokli un nepastāv draudi, ka jaundzimušajam būs pērmantojama vai iegūta slimība. Grūtniecības likumam ir tiesības atteikties izdarīt grūtniecības pārtraukšanu, ja tam nav medicīnisku iemeslu.

TIESISKAIS REGULĒJUMS

Seksu līdztiesības un reproduktīvās veselības likums:

1.pants. Likuma mērķis ir noteikt tiesiskās attiecības seksu līdztiesības un reproduktīvās veselības jomā, lai aizsargātu nedzimušu dzīvību un jebkuras personas seksuālo un reproduktīvo veselību.

6.pants. Personas tiesības un pienākumi seksuālo un reproduktīvo veselības jomā.

(2) Personas pienākums izvairīties no grūtniecības pārtraukšanas un izvēlēties reproduktīvo veselību neapdraudošus dzimstības regulēšanas līdzekļus.

TIESISKAIS REGULĒJUMS

Seksuālās un reproduktīvās veselības likums:

25.pants. Grūtniecības pārtraukšana pēc sievietes
vēlšanās

(2) Norojumu uz grūtniecības pārtraukšanu pēc sievietes
vēlšanās izsniedz ginekologs (dzemdību speciālists) vai
imenes ārsts, vienlaikus informējot sievieti par grūtniecības
pārtraukšanas būtību, iespējamiem medicīniskajiem
sarežģījumiem, kā arī par iespēju saglabāt topošajam
bērnam dzīvību.

(3) Grūtniecības pārtraukšanu ginekologs (dzemdību
speciālists) **drīkst veikt** grūtniecības iestādes stacionārā
nodaļā **ne agrāk kā 72 stundas** pēc grūtniecības
pārtraukšanas **norojuma izsniegšanas**, pirms tam atkārtoti
informējot sievieti par grūtniecības pārtraukšanas gadījumu
iespējamiem sarežģījumiem.

TIESISKAIS REGULĒJUMS

Ministru kabineta noteikumi Nr.590

“Grūtniecības pārtraukšanas organizatoriskā atbalsta”

3.2. (dzemdību speciālists) vai imenes rsts inform sievieti par grūtniecības pārtraukšanas būtību un **ietekmi uz veselību.**

TIESISKAIS REGULĒJUMS

K ir praks ?

- ✘ Nor kojumu sievietei izsniedz ginekologs, imenes rsts vai dzemdību speciālists, kuriem būtu jāinformē grūtnieci par grūtniecības pārtraukšanas būtību, pārcaborta baltām un iespējamām medicīniskām sarežģījumiem, bet sarunās ar ginekologiem noskaidrots, ka sievietes to nevēlas klausīties un bieži vien rēsti nemaz nesniedz šo informāciju, kaut arī tam būtu jānotiek pēc likuma noteiktās kārtības. (Tentere Līga Zinātniski pētnieciskais darbs tieslietās “NEDZIMUŠĀ BĒRŅA LĪDZ 12. GRŪTNIECĪBAS NEDĒLĪTIESĪBAS UZDZĪVĪBU”)
- ✘ **KGC pieredze**

VESELĪBAS MINISTRIJAS RĪKOJUMS NR.227

Rīga, 2003. gada 28. augusts

“Par rakstveida informāciju par grūtniecības pārtraukšanas morāliem aspektiem”

Izdots saskaņā ar Seksu līdztiesīgu un reproduktīvās veselības likuma 25.pantā 2.punktu

- ✧ Lai nodrošinātu sievietei informāciju par grūtniecības pārtraukšanas morāliem aspektiem, iespējamiem medicīniskajiem sarežģījumiem un iespēju saglabāt topošajam bērnam dzīvību:
 1. Apstiprināt rakstveida informāciju "Ko nozīmē pārtraukt grūtniecību?" (pielikumā).
 2. Grūtniecības iestāžu vadītājiem, kur veic grūtniecības pārtraukšanu, nodrošināt sievieti, kas izteikusi vēlšanos pārtraukt grūtniecību, ar rakstveida informāciju "Ko nozīmē pārtraukt grūtniecību?"
- ✧ **No informācijas “Ko nozīmē pārtraukt grūtniecību?” teksta:**

“Bstamātāpēc, ka abortu visbiežāk izdara ar kiretāžas metodi (kirete - metāla instruments - cilpa ar uzasinātu rīkojumu, ar kuru atdala augļa olu no dzemdes sienas vai sadala augli). Dzemde ir mīksta un veicot pietu s sienas pieaugušas augļa olas atdalīšanu, var traucēt dzemdes muskulatūru vai pat pārdurt to. Tāpēc aborta sekas var būt tava neauglība. Mēdz teikt, ka bstami ir pārtraukt pirmo grūtniecību, taūbstams ir jebkurš aborts. Vienģi atkrtotu abortu gadījumā pastv iespēja, ka tev kds bērnš jau ir un neveiksmes gadījumā zaudējums pes nebš tik liels...”

...S p g s t p c, ka l dz 12. grūtniecības nedēļai auglis ir izveidojies - ir noformtas orgānu sistēmas, skelets, darbojas sirds, viš kustas. Starp tevi un mazuli, lai cik niecģs viš v l ir, izveidojas spģcģs fiziskģs un emocionģls saites.”
- ✧ Rkojums ir zaudģjis spēku.

TIESISKAIS REGULĒJUMS ĀRVALSTĪS

V cijas krimināllikums

218§ Grūtniecības pārtraukšana:

Tas, kurš veic grūtniecības pārtraukšanu ir sodams ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai naudas sodu.

Grūtniecības pārtraukšana nav sodama, ja grūtniece ir izteikusi attiecīgu vārdi, iepriekš ir izgājuši konsultāciju kursu par ko ir izsniegta konsultāciju punkta ziņojuma, ja to veic ārsts un ja kopš grūtniecības iestāšanās nav pagājušas vairāk nekā 12 nedēļas.

TIESISKAIS REGULĒJUMS ĀRVALSTĪS

Vācijas krimināllikums

219§ Grātnieces konsultācija rakstā un krāzes situācijā :

- 1) Konsultācija kalpo nedzimušās dzīvības aizsardzībai. Tās vadmotam ir jābūt centieniem iedrošināt sievieti turpināt grātniecību un atklāt viņai perspektīvas dzīvei kopā ar bērnu...
...Grātniecei ir jāapzinās, ka ar nedzimušajam ikvienam grātniecības stadijā attiecībā uz viņu ir savas tiesības uz dzīvību un saskaņā ar tiesisko kārtību jāaut jūms par grātniecības pārtraukšanu var rasties tikai izņēmuma gadījumos... Šis jāaut jūms saskaņā ar aplūkots Grātniecības Krāzes likumu.
- 2) Saskaņā ar Grātniecības Krāzes likumu, konsultācijām ir jānotiek pašos, valsts atzītos konsultāciju punktos... **rsts, kurš veic grātniecības pārtraukšanu konsultants ir izslēgts.**

TIESISKAIS REGULĒJUMS ĀRVALSTĪS

Abortu prevencijas pieredze ASV:

Ir vairākas organizācijas, kuras sniedz konsultācijas grūtniecības krīzes gadījumos un garšo vadību pēc aborta ("Care Center Network, "Rachel's Wineryard" utt).

Care Center Network 2009.gadā vien sniedza 236 501 telefona konsultāciju, kas ir par 17% vairāk nekā iepriekš un 372 267 klātienē konsultācijas sievietēm. No klātienē konsultācijām 95% atteicās no aborta.

Kanzasā izvietota Pro Life organizācija, kura pārmaiņus ir noteikusi pārkt abortu rīstu darbības izbeigšanu likumā atļautā veidā, t.i., atņemot rīstnieciskās darbības licenci vai saucot pie kriminālatbildības.

TIESISKAIS REGULĒJUMS ĀRVALSTĪS

Abortu prevencijas pieredze ASV:

Laikraksts "US Time" 2008. gada janvārī norādīja uz grūtniecības krīzes centru darbības un štatu likumdošanas noteikto abortu pieejamības ierobežojumu efektu:

“.. Arvien vairāk grūtnieci izvēlas bērnību saglabāt. Gutmahera institūts secināja, ka ar abortu beidzas 22,4% grūtniecību (neskaitot spontānos abortus), salīdzinot ar 30,4% 1983.gadā. Šī ietī, tas pierāda, ka klusajai kampaīnai par sieviešu sirdsmieru un par tiem, kas tiek veikta tūkstos grūtniecības krīzes centru visā valstī, ir nozīme, kamēr pieejamības ierobežojumi, gaidīšanas laika un vecāku informācijas prasības likumdošanā sievieti aicina vai pat piespiež grūtniecības pārtraukšanu apsvērt divreiz.”